



Onderwerp Stand van zaken tramcommissie

aan de leden van de raadscommissie B&V

GRIFFIE	
reg.nr.	GR 11.2758701
ingek.	28 SEP. 2011
class.	2.07.515
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

Telefoon 050 367 77 27

Bijlage(n)

Ons kenmerk GR 11.2758526

Datum 28-09-2011

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte raadsleden,

Inleiding

De regiotram is een majeur project. Het is van groot belang hier als gemeenteraad grip op te krijgen en te houden, met name gedurende de aanbestedingsprocedure. Bij raadsbesluit van 16 februari 2011 heeft u een tramcommissie ingesteld. Voor de doelomschrijving en de werkwijze van de commissie verwijst de commissie naar het door u genomen besluit dat in een bijlage is opgenomen.

Sinds de instelling van de tramcommissie is de commissie twee keer bijeen geweest, waarbij de vraag over de invulling van de rol van de tramcommissie centraal heeft gestaan. Daarnaast heeft een gesprek plaatsgevonden met wethouder Dekker, en heeft de tramcommissie een bezoek gebracht aan het projectbureau Regiotram. Tot slot heeft de commissie een rondje gemaakt langs de fracties om na te gaan welke verwachtingen en wensen er leven over de activiteiten en rol van de tramcommissie. Met deze brief willen we u op de hoogte brengen van de inhoud van deze bijeenkomsten en gesprekken. Daarnaast willen we u een voorstel doen over het vervolg.

Bijeenkomsten tramcommissie tot dusver¹

23 maart 2011

De tramcommissie is voor het eerst bijeen geweest op 23 maart 2011. Op basis van het instellingsbesluit is geconcludeerd dat om zicht te krijgen op het besluitvormingstraject een geupdate route-tijd-tabel nodig is, ook om te bepalen op welke momenten de gemeenteraad aan zet is. Ook moet duidelijk worden waar de risico's liggen. In verband met beide elementen is besloten het Projectbureau Regiotram uit te nodigen voor een vervolgbijeenkomst. Om zicht te krijgen op de verwachting en wensen van de raad, besluit de tramcommissie een rondje te maken langs de fracties.

4 juli 2011

Het Projectbureau Regiotram is aanwezig om inzicht te geven in de aanbestedingsprocedure: waar staan we en wat kunnen we als raad nog voor invloed uitoefenen? Complexiteit in de procedure is de strikte geheimhouding ten aanzien van bepaalde onderdelen van de procedure. De directeur van het Projectbureau geeft aan er belang aan te hechten de

¹ Conform het instellingsbesluit stuurt de tramcommissie u hierbij ook de verslagen van de bijeenkomsten. Zie hiervoor de bijlagen.

gemeenteraad nauw te betrekken in de procedure, maar dit pas te willen doen nadat ook het college hier mee heeft ingestemd. Namens het college is een directeur van RO/EZ aanwezig bij het gesprek. Afgesproken is dat wanneer er door de tramcommissie gesproken wordt met ambtenaren of instellingen die onder het college ressorteren, de gemeentesecretaris hiervan op de hoogte wordt gebracht en een keuze gemaakt kan worden iemand namens het college af te vaardigen bij een bespreking.

31 augustus 2011

Op 31 augustus heeft een delegatie van de tramcommissie in aanwezigheid van het Projectbureau Regiotram gesproken met wethouder Dekker. Het is van groot belang de raad goed te betrekken bij de besluitvorming over de tram, hetgeen wel een complex vraagstuk is in de periode tot de gunning van het project op basis van de nu gestarte Europese aanbestedingsprocedure (nog zo'n 13,5 maand). Dit traject kent naar de aard van de procedure veel vertrouwelijke elementen. De nu opgerichte tramcommissie is een novum en het is zoeken naar de precieze invulling. Een geupdate route-tijd-tabel is nodig om te kunnen zien welke besluitpunten/momenten er aan komen; deze route-tijd tabel dient ook in te zoomen op de periode van de aanbestedingsprocedure. De wethouder geeft aan een situatie voor zich te zien waarbij de tramcommissie en de stuurgroep zo gelijk als mogelijk optrekken: als een document aan de stuurgroep wordt gepresenteerd, wordt het gelijktijdig of kort erop ook aan de tramcommissie gepresenteerd die vervolgens een advies kan uitbrengen richting de raad. In de commissie Beheer & Verkeer kunnen de documenten kort erop dan, inclusief het advies van de tramcommissie, worden besproken.

Rondje langs de fracties

Op maandag 12 september en maandag 19 september heeft een delegatie van de tramcommissie een bezoek gebracht aan alle raadsfracties. Tijdens deze bezoeken hebben zowel de *wat*-vraag als de *hoe*-vraag centraal gestaan: *wat* moet het aandachtsgebied van de tramcommissie zijn en *hoe* moet de tramcommissie werken? In de bijlages staat een samenvatting opgenomen van de genoemde suggesties per fractie. Het totaalbeeld leidt tot de volgende onderwerpen:

- Hoe ziet het besluitvormingstraject er vanaf nu uit? Wanneer kan de raad nog invloed uitoefenen? Wat zijn de gevolgen op enig moment als de raad besluit door te gaan met de aanleg van de tram of hier juist van af te zien? Welke financiële gevolgen heeft dit? Welke andere gevolgen zijn er?
- Op welke manier zijn de besluitvorming in de provincie en de besluitvorming in de raad aan elkaar gelinkt? Als we nu de voorbereidingen treffen voor een regiotram, en de provincie stemt uiteindelijk niet in met het besluit de regio in te rijden, welke opties hebben we dan nog?
- Welke risico's zijn er nu nog? Hoe worden de risico's in het contract verdeeld tussen de publieke partijen en de private partijen?
- Welke lessen kunnen we trekken uit de projecten in Edinburgh, Bremen, Amsterdam en Den Haag?



- Heeft de raad alle informatie die nodig is om een besluit te nemen? Kan hier een expert naar kijken?
- De DBFMO-constructie is complex; kan de raad hier een (aanbestedings)expert naar laten kijken?
- Er is een aantal onderwerpen dat in de outputspecificatie moet worden opgenomen, dan wel die zwaar moeten meewegen: verkeersveiligheid, ruimtelijke inpassing, duurzaamheid, burgerparticipatie, social return. Het is van belang dat de commissie Beheer & Verkeer op 12 oktober kan spreken over de outputspecificatie, alvorens deze door de stuurgroep wordt vastgesteld.
- Belang wordt ook gehecht aan onafhankelijke oordeelsvorming, dat betekent dat er dus ook gebruik wordt gemaakt van experts die niet verbonden zijn aan het Projectbureau Regiotram.
- Voorkomen moet worden dat de tramcommissie tussen het college en de raad in komt te staan.

Presentatie Projectbureau Regiotram 13 september

Op dinsdag 13 september heeft de tramcommissie een presentatie gekregen van het Projectbureau Regiotram over de concept outputspecificaties. Ook is aandacht besteed aan de route-tijd tabel. Een geactualiseerde versie is die avond overhandigd aan de aanwezige leden van de tramcommissie. Een directeur van de dienst RO/EZ was bij de presentatie aanwezig. De inhoud van de presentatie komt grotendeels overeen met de presentatie die op donderdag 15 september is gegeven aan de raadscommissies Beheer & Verkeer en Ruimte & Wonen.

Besluitvorming / route-tijdtabel

Het Projectbureau Regiotram heeft de geactualiseerde route-tijd tabel op 14 september per email aan ons gestuurd. Deze vindt u in de bijlage. In de presentatie die het trambureau op 13 september hield voor de tramcommissie is een overzicht gegeven van documenten die in verschillende fases van de aanbesteding van belang zijn voor de sturing door de stuurgroep en de raden. De combinatie van de route-tijd-tabel en de documenten genoemd op 13 september leiden tot het volgende beeld:



Datum	Document	Gevraagd besluit	Bestuursorgaan
2011			
Sept/okt	Voorlopig Ontwerp tracédelen 3 en 4	Vaststellen	Raad
Sept/okt	Aanpassingen VO tracédelen 1 en 2	Vaststellen	Raad
Sept/okt	Inspraakrapport VO tracédelen 3 en 4	Vaststellen	Raad
Okt	Programma van eisen consultatiefase	Advies	Vormvrij
Nov	Bestemmingsplan tracédelen 1 en 2	Vaststellen	Raad
Dec	Uitvoeringskrediet projectorganisatie 2012	Vaststellen	Raad
2012	Gedurende de aanbesteding		
Jan	Business case	Kennisname	Vormvrij
Jan	Programma van eisen dialoogfase	Advies	Vormvrij
Najaar	Bestemmingsplan tracédelen 3 en 4	Vaststellen	Raad
Eind	DBFMO-contract	Vaststellen	College
Eind	Investeringskrediet DBFMO	Vaststellen	Raad
2013-2016	Tijdens de looptijd van het contract		
	Betalingsmechanisme	?	?
	Wijzigingen	?	?



Voorstel tramcommissie over vervolg

Inmiddels is in het presidium van 21 september jl. besloten om in een extra vergadering van de commissie B&V te praten over de outputspecificaties, zodat de punten die raadsfracties van belang achten nog mee kunnen worden genomen in deze specificaties vóórdat deze door de stuurgroep worden vastgesteld.

De tramcommissie stelt op basis van het bovenstaande aan de raadscommissie B&W voor om in te stemmen met het volgende:

1. Op een aantal van de door fracties genoemde elementen in 2011 actie te ondernemen:
 - a. Het Projectbureau Regiotram te vragen inzicht te bieden in de cruciale momenten in de besluitvorming: welke besluiten luiden een nieuwe fase in de aanbesteding in? Welke financiële gevolgen heeft het niet continueren van het project op enig moment in de nabije of verder weg gelegen toekomst?
 - b. Het Projectbureau Regiotram en de Stuurgroep te vragen naar de geplande overlegmomenten tussen deze beide gremia om op basis daarvan een specifiek voorstel te kunnen maken over scope en timing van de advisering van de tramcommissie aan de gemeenteraad;
 - c. Het Projectbureau Regiotram te vragen een overzicht te geven van de risicoverdeling in het project: welke risico's zijn voor de publieke partijen, welke risico's zijn er voor het consortium?
 - d. In overleg met het Projectbureau en de stuurgroep te bezien op welk moment een externe aanbestedingsexpert een second opinion op het DBFMO-contract kan uitvoeren;
 - e. De bestemmingsplannen te laten agenderen in de raadscommissie Ruimte & Wonen en daaraan voorafgaand de commissie te voorzien van een advies (met afschrift aan de commissie Beheer & Verkeer)
 - f. De outputspecificaties opnieuw voorstellen te agenderen in de raadscommissie Beheer & Verkeer in december alvorens deze in de dialoofase van de aanbesteding gebruikt gaan worden (finale versie), en daaraan voorafgaand de commissie te voorzien van een advies van de tramcommissie;
 - g. Nagaan op welke wijze besluitvorming in de provincie gepland staat.
2. Op een aantal van de door fracties genoemde elementen in 2012 actie te ondernemen:
 - a. Experts uit Edinburgh en/of Bremen een lezing laten verzorgen voor alle geïnteresseerde raadsleden;
 - b. Second opinion van een aanbestedingsexpert bij het DBFMO-contract vragen;
 - c. Expert betrekken bij de vraag of er voldoende informatie beschikbaar is om als gemeenteraad een besluit te kunnen nemen



3. De tramcommissie zal nauw contact onderhouden met de voorzitter van de commissie Beheer & Verkeer en de voorzitter van de commissie Ruimte & Wonen over de agendering van voor deze commissies relevante documenten.
4. De tramcommissie zal een balans moeten vinden tussen het zo nauwgezet mogelijk volgen van de ontwikkelingen in de aanbestedingsprocedure en het zo min mogelijk voorop lopen ten opzichte van de rest van de gemeenteraad als het gaat om de informatievoorziening. In voorkomende gevallen zullen wij dit voorleggen aan het presidium van de raad.
5. Bij deze voorstellen dient nog opgemerkt te worden dat de uit te voeren activiteiten en in te huren experts wel moeten passen binnen het budget van de tramcommissie (€ 30.000,-). Als dit niet lukt, dan zal de tramcommissie een voorstel aan de raad voorleggen.

Met vriendelijke groet,
namens de tramcommissie,

E. van Lente,
Voorzitter.

Bijlagen:

- raadsvoorstel instelling tramcommissie
- verslagen bijeenkomsten 23 maart en 4 juli
- verslag gesprek met wethouder 31 augustus
- samenvatting opmerkingen rondje langs de fracties 12 en 19 september

Raadsvoorstel
Ons kenmerk: GR 11.2521302

Onderwerp: instellen tramcommissie

Groningen, 21 januari 2011

Aan de raad,

In het presidium van 19 januari 2011 hebben de fractievoorzitters ingestemd met de notitie van de griffier over het instellen van een tramcommissie. Deze nota is de uitwerking van een door de raad aangenomen motie in de raad van 20 oktober 2010. Het is de bedoeling om deze tramcommissie te laten bestaan uit de raadsleden Prummel, Luhoff, Gijsbertsen, Evenhuis en Jongman en als technisch voorzitter mevr. Van Lente aan te stellen.

De tramcommissie bepaalt zelf hoe vaak zij bijeen komt, gedacht wordt aan drie tot vier keer per jaar. Doel van de commissie is om de raad met adviezen zodanig te ondersteunen dat de raad grip krijgt en houdt op het tramproject vanuit de eigen rol van de raad, dus gericht op de wat-vraag: welke effecten wil de raad bereiken met het openbaar vervoer, zowel ten aanzien van effecten als kwaliteit? En welke randvoorwaarden stelt de raad ten aanzien van het ontwikkelingsproces?

Voorstel daarbij is voor het model van het audit committee te kiezen: de commissie komt in beslotenheid bijeen om adviezen aan de raad voor te bereiden. De commissie kan zich hierbij ook laten ondersteunen door een externe deskundige of bijvoorbeeld een onderzoek laten doen door een extern bureau. De stukken die van de tramcommissie naar de raad gaan zijn uiteraard openbaar, tenzij er sprake is van gegevens die vertrouwelijk moeten blijven. Het politieke debat over de tram blijft dus plaatsvinden in de raadscommissie Beheer en Verkeer en in de raad, de tramcommissie probeert dit politieke debat met haar adviezen zo goed mogelijk te ondersteunen. De raadscommissie B&V ontvangt ook de verslagen van de tramcommissie, zodat de raadsleden kunnen volgen wat er in de tramcommissie aan de orde is geweest en welke initiatieven er worden genomen om bijv. onderzoek te doen.

Voor zijn werkzaamheden is het raadzaam dat de tramcommissie over een budget beschikt. Het voorstel is om eenmalig € 30.000,- beschikbaar te stellen aan de tramcommissie voor het inschakelen van een extern deskundige en/of het laten uitvoeren van een onderzoek. Voorstel is om aan het college van B&W te vragen een dekking voor dit bedrag te vinden binnen het trambudget.

Wij stellen u voor te besluiten

- I in de tramcommissie als lid te benoemen de heren R. Prummel, J. Luhoff, M. Gijsbertsen, J. Evenhuis en mevrouw I. Jongman;
- II als technisch voorzitter te benoemen mevrouw E. van Lente;
- III het college te verzoeken de dekking van het budget voor de tramcommissie van €30.000,- te zoeken in het totale trambudget.

Namens de voorbereidingsgroep tramcommissie,

L.A.M. Aarden,
Griffier a.i.

16 februari 2011.

Nr.

Instellen tramcommissie.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van de griffier van 21 januari 2011,
GR 11.2521302;

HEEFT BESLOTEN:

- I in de tramcommissie als lid te benoemen de heren R. Prummel, J. Luhoff, M. Gijsbertsen, J. Evenhuis en mevrouw I. Jongman;
- II als technisch voorzitter te benoemen mevrouw E. van Lente;
- III het college te verzoeken de dekking van het budget voor de tramcommissie van €30.000,- te zoeken in het totale trambudget.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 16 februari 2011.

De griffier,

De voorzitter,

mr. L.A.M. (Leo) Aarden.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.



GRIFFIE

Bijeenkomst tramcommissie 23 maart 2011

Aanwezig: mevr. Van Lente (PvdA, voorzitter), dhr. Gijsbertsen (GroenLinks), dhr. Prummel (Stadspartij), mevr. Jongman (ChristenUnie), dhr. Evenhuis (VVD), dhr. Luhoff (D66), dhr. Aarden (griffier), dhr. Kommerij (secretaris).

Korte samenvatting van de bijeenkomst

De voorzitter opent de vergadering en stelt voor de punten op de agenda langs te lopen. In aanvulling op de agenda wordt nog opgemerkt dat niet duidelijk is welke informatie wel en niet vertrouwelijk is en dat dit het debat in de weg kan staan. Ook zal bij het trambureau moeten worden nagevraagd of zij rekening houden met een uitgave van 30.000 euro door de tramcommissie.

1. Doelstelling:

De suggestie wordt gedaan om de routetijdtabel, die de raad eerder heeft ontvangen, beet te pakken en uit te breiden en te inventariseren welke momenten voor de tramcommissie belangrijk zijn. Het gaat erom hoe geborgd kan worden dat de commissie tijdig van informatie wordt voorzien. De vraag dringt zich op wat de raad wil van de tramcommissie en waarover de raad wil worden geïnformeerd met betrekking tot de tram. Belangrijk daarbij is ook dat de raad op het juiste tijdstip over de juiste informatie kan beschikken. Genoemd wordt het voorbeeld van de tramstellen: als daarover besloten moet worden, moet de raad wel op tijd de gelegenheid hebben om bepaalde voorkeuren aan te geven. Het is goed om van te voren helder te krijgen op welk moment de raad aan welke knoppen kan draaien.

De tramcommissie heeft ook een rol wanneer er sprake is van gewijzigde omstandigheden en achterhaalde informatie. Het is aan de tramcommissie om dit te beoordelen en de raadscommissie B&V hiervan op de hoogte te stellen. De vraag dringt zich op hoe je er als tramcommissie voor zorgt dat de raad informatie heeft die klopt, tijdig is en waarmee de raad in stelling wordt gebracht. In dit kader wordt gewezen op het belang van een heldere verantwoordelijkheidsstructuur. Voorbeelden van andere steden worden genoemd, het rapport van de enquêtecommissie nav de Noord-Zuidlijn in Amsterdam zou voor ons relevante informatie kunnen opleveren. Ook het rapport CiBoGa van de rekenkamercommissie uit 2006 biedt een handreiking grote projecten, die voor de tramcommissie van betekenis zou kunnen zijn. Verder heeft het werkbezoek aan Maastricht van vorige week informatie opgeleverd die bruikbaar kan zijn, bijvoorbeeld over de zeer goed geslaagde aanbesteding.

Er wordt opgemerkt dat voorkomen moet worden dat na het nemen van het definitieve besluit tot aanleg van de tram niet achteraf nog besluiten moeten worden genomen als gevolg van dat trambesluit, bijv. het afsluiten van straten. Voor zover dat past binnen het takenpakket van de tramcommissie, wordt gekeken hoe hiermee rekening kan worden gehouden.

Besloten wordt om de routetijdtabel als leidraad te hanteren en om een rondje langs de fracties te maken om te horen wat de fracties verwachten van de tramcommissie.

Gevraagd wordt wat de tramcommissie doet met informatie die naar de tramcommissie toekomt. Dat zou in eerste instantie naar de raadscommissie B&V moeten, de tramcommissie is geen postbus van de raad. Het zou wel kunnen dat de raadscommissie aan de tramcommissie vraagt om eens nader te kijken naar verstrekte informatie. Geopperd wordt om nog eens goed naar de aanbestedingsprocedure te kijken, de vraag is echter of dat nog kan omdat er sprake is van een vrij rigide procedure rond een Europese aanbesteding. Wel kan gevraagd worden hoe de aanbesteding is geregeld, of de nieuwe wijze van aanbesteding (DBFMO) voldoende wordt beheerst en of de gemeente dit aankan. Ook dringt de vraag zich op of de criteria voor de aanbesteding nog besproken kunnen worden, dat is uiteindelijk wel bepalend voor wie de opdracht krijgt. Dit zal bij het trambureau nog worden uitgezocht, zo wordt afgesproken.

Er wordt gediscussieerd over de rolverdeling tussen de commissie B&V en de tramcommissie. De raadscommissie gaat over beleidsinhoudelijke zaken. Om de raadscommissie zo goed mogelijk in stelling te kunnen volgt de tramcommissie nauwgezet de voortgang en checkt of de uitvoering binnen de gemaakte afspraken blijft. Het gaat er ook om te voorkomen dat er impliciete besluitvorming plaatsvindt.

De suggestie wordt gedaan om te zijner tijd het trambureau uit te nodigen en uitleg te laten geven over o.a. de beheersing van de risico's en om te vertellen waar we nu staan in het hele proces. Met dat idee is iedereen akkoord.

2. Werkwijze

De tramcommissie zal hierbij goed moeten kijken naar de kwaliteit van de informatie en de relevantie ervan. Als je aan de voorkant goed weet waar je naar toe wil, dan hoeft je bij de uitvoering eigenlijk alleen maar te sturen op de afwijkingen en kun je daarop bijsturen. Ook hierbij is de routetijdtabel van groot belang. De tramcommissie zou niet teveel bijeenkomsten moeten hebben. Als de tramcommissie naar buiten treedt, moet dat zorgvuldig en met enig gewicht gebeuren, dus ook wat dat betreft heel gericht. De beraadslagingen in de tramcommissie vinden in vertrouwelijkheid plaats, de adviezen aan de raadscommissie en raad zijn openbaar. De verslagen van de tramcommissie gaan ter kennisname naar de raadscommissie B&V. Wanneer een lid van de tramcommissie niet kan, wordt deze niet eenmalig vervangen door een fractiegenoot. De bijeenkomsten vinden in principe plaats op een woensdag. Als woordvoerder van de tramcommissie in de raadscommissie B&V wordt Erica van Lente aangewezen. Dat geeft de andere leden van de tramcommissie de ruimte om aan het debat mee te doen.

3. Waarop richt de commissie zich?

Er wordt verwezen naar de wijze van aanbesteding (DBFMO-constructie) die tamelijk ingewikkeld is, dat roept de vraag op of de tramcommissie weet wat de zwakke momenten in dit proces zijn en hoe we daar achter kunnen komen. Het is van belang om deze in beeld te krijgen.

4. Hoe rapporteert de commissie aan de raad en waarover?

De suggestie wordt gedaan om nog eens te spreken met de oud-directeur die in Maastricht sprak over de succesvolle aanbesteding daar van de tunnel. Het schijnt dat deze persoon ook al betrokken is bij de tram hier in de stad. Het zal sowieso lastig worden om nog onafhankelijke deskundigen op dit terrein te spreken, omdat al heel veel mensen betrokken zijn bij het tramproject. Daar zal de tramcommissie verder over moeten nadenken.

5. Rollen in de commissie

Afgesproken wordt dat ook de griffier standaard aanwezig is bij de bijeenkomsten van de tramcommissie. Ook zal er iets van een communicatieplan moeten komen en zal er een persbericht uit moeten waarin aangegeven staat dat de tramcommissie van start is gegaan.

De voorzitter sluit de vergadering.

Besluitpunten:

- de routetijdtabel wordt als leidraad gehanteerd.
- De tramcommissie maakt op maandagavond een rondje langs alle fracties om te horen wat de fracties verwachten van de tramcommissie.
- Het trambureau wordt uitgenodigd om de tramcommissie te informeren over het beheersen van de risico's en over de stand van zaken.
- Erica van Lente treedt op als woordvoerder in de raadscommissie B&V, de tramcommissie vergadert in principe op woensdag, er wordt terughoudend omgegaan met het aantal vergaderingen van de tramcommissie,
- Aan het trambureau wordt gevraagd of de criteria voor aanbesteding nog langs de commissie komen en of rekening wordt gehouden met een bedrag van 30.000 euro voor de tramcommissie.
- Er wordt een communicatieplan opgesteld en er gaat een persbericht uit over de start van de tramcommissie.



GRIFFIE

Bijeenkomst tramcommissie 4 juli 2011

Aanwezig: mevr. Van Lente (PvdA, voorzitter), dhr. Gijsbertsen (GroenLinks), mevr. Jongman (ChristenUnie), dhr. Evenhuis (VVD), dhr. Luhoff (D66), dhr. Aarden (griffier), dhr. Kommerij (secretaris), dhr. Olman (directeur trambureau), dhr Hajema (communicatieadviseur trambureau), mevr. Schieven (RO/EZ, namens het college).
Afwezig: dhr. Prummel (Stadspartij).

Besluitenlijst

Presentatie

Dhr. Olman geeft een korte presentatie over de stand van zaken rond de tram.

De stand van zaken op dit moment is dat het trambureau bezig is om de inspraakreactie op de tracédelen drie en vier te verwerken. Ook is de actualisatie van de businesscase bijna afgerond, waarin nader is gekeken naar de kostenramingen van bijv. de exploitatie, de gevolgen van de eventuele afschaffing van de OV-jaarkaart voor studenten, en de gevolgen van de indexeringsystematiek die het rijk hanteert. Verder vindt de dialoog plaats met de drie consortia die in de race zijn voor het project.

Planning komende tijd

- In september wordt het voorlopig ontwerp van de tracédelen 3 en 4 aan de raad voorgelegd.
- Ook de geactualiseerde business case is dan voor de raad beschikbaar.
- De bestemmingsplannen voor de tracédelen 1 en 2 gaan in november / december 2011 naar de raad,
- de bestemmingsplannen voor de tracédelen 3 en 4 gaan in november / december 2012 naar de raad.
- Begin 2012 er is opnieuw een geactualiseerde business case voor de raad beschikbaar, op basis waarvan de definitieve plafondprijs wordt bepaald.
- Eind 2012 neemt de raad een besluit tot gunning. De aanleg is van 2013 – 2016 en halverwege 2016 moeten lijn 1 en 2 gaan rijden.

Financiën

Bijdrage van de gemeente is vastgesteld op 307,7 miljoen euro (prijspeil 2010). De aanbidding moet daar binnen blijven. Dhr. Olman geeft aan dat in de loop van de tijd het zicht op de kosten steeds beter wordt en hij heeft er vertrouwen in dat het project met deze gemeentelijke bijdrage moet zijn te realiseren.

Controlemogelijkheden raad

Naast de reguliere stukken en momenten die hierboven al zijn genoemd wordt de aanbestedingsleidraad genoemd die volgens dhr. Luhoff apart geagendeerd zou moeten

worden. Daarmee kan de raad over extra wensen debatteren waar de raad ook geld voor over heeft. Dhr. Olman wijst erop dat 'cherry picking' (goede ideeën uit afgewezen offertes alsnog overnemen) verboden is. Bovendien is de aanbestedingsleidraad een zeer omvangrijk en complex stuk. Het lijkt hem beter dat de tramcommissie / commissie B&V daarin meegenomen wordt door het trambureau. Ook zit er een spanning tussen de vertrouwelijkheid van de offertes van de aanbieders en de wens om de raad zo goed mogelijk te informeren. Maar met de actualisaties van de business case, het uiteindelijke contract, de uitvoering en de exploitatie heeft de raad mogelijkheden om zijn controlerende rol in te vullen.

Informatievoorziening aan de raad

Gezien de constructie met de aanbesteding zal er terughoudend met de informatievoorziening hierover moeten worden omgegaan. Overigens is het voor de raad de kunst om op hoofdlijnen te blijven sturen en niet te zeer de details in te gaan. Aan de hand van de actieve informatieplicht kan de tramcommissie met de wethouder het gesprek aangaan over hoe zij de raadscommissie adequaat denkt te informeren op grond van de actieve informatieplicht. De suggestie wordt gedaan om hierover met de wethouder in gesprek te gaan. Dhr. Olman zegt dat hij de raad zo goed mogelijk wil bedienen, en bijvoorbeeld best iets wil zeggen over de grootste risico's in dit project, maar dan wel na overleg met de wethouder. Verder is het zaak om het project wel levend te houden tijdens de betreffende radiostilte van de aanbesteding.

Besluitpunten

- afgesproken wordt dat het trambureau op korte termijn een nieuwe, geactualiseerde routetijdtabel aanlevert.
- De tramcommissie kijkt hoe de raadscommissie B&V en de raad zo goed mogelijk bediend kunnen worden met/uit alle stukken en informatiepakketten die naar hen toegaan. De tramcommissie gaat daarover het gesprek aan met wethouder Dekker, het liefst op korte termijn, nog voor de zomervakantie. Eventueel vindt dit gesprek met een delegatie van de tramcommissie plaats.
- Van de bijeenkomsten van de tramcommissie wordt voortaan een besluitenlijst gemaakt
- De volgende bijeenkomst is begin september, de secretaris zoekt een geschikte datum.
- Het rondje langs de fracties wordt op de eerste maandagen van september gemaakt.

Overleg voorzitter en secretaris tramcommissie met wethouder en directeur Trambureau

Dinsdag 31 augustus 2011

Aanwezig: Erica van Lente, Karin Dekker, Menno Olman, Luuk Hajema, Mirjam Kramer, Peter Kommerij.

Aanleiding voor het overleg is om nadere afspraken te maken over de informatievoorziening van trambureau en wethouder aan de tramcommissie. Hierover zijn de volgende zaken met elkaar gewisseld:

- Het is van groot belang de raad goed te betrekken bij de besluitvorming over de tram. Dit is wel een complex vraagstuk in de periode tot de gunning van het project op basis van de nu gestarte Europese aanbestedingsprocedure (nog zo'n 13,5 maand) omdat dit traject naar de aard van de procedure veel vertrouwelijke elementen kent.
- De huidige opzet van de tramcommissie is niet eerder vertoond, in die zin is het een experiment om te kijken of op deze manier de raad grip houdt op het onomvangrijke tramproject. De wethouder vraagt zich af of een reguliere commissie die zich alleen richt op de tram, niet verstandiger was geweest, maar deze constructie valt natuurlijk te proberen. Risico lijkt haar dat de tramcommissie al te veel gecommitteerd raakt, en dat de rest van de raad niet aangesloten is. Bovendien uitkijken dat niet te veel zaken in vertrouwelijkheid worden besproken.
- Een geupdate route-tijd-tabel is nodig (was al eerder toegezegd door projectbureau) om te kunnen zien welke besluitpunten/momenten er aan komen.
- Vervolgens kan de tramcommissie bezien welke punten/documenten het vast kan voorbereiden in de aanloop naar een cie B&V + raad.
- De route-tijd tabel dient ook in te zoomen op de periode van de aanbestedingsprocedure.
- Veel documenten zijn in deze fase vertrouwelijk, maar het uiteindelijke programma van eisen zal door de wethouder moeten worden vastgesteld en het is niet denkbaar dat de raad dit stuk dan niet kent.
- Om de raad niet te verrassen, dient de raad continu betrokken te blijven: waar staan we in het totale proces, wat komt eraan? Dit hoeft niet alleen in officiële vergaderingen, maar kan ook door meer informele informatiebijeenkomsten zoals die ook voor het stationsgebied en Meerstad worden gehouden. De cie B&V en R&W zouden hiervoor kunnen worden uitgenodigd.
- Inzoomend op de korte termijn: op 8 september zal een document (o.a. programma van eisen) besproken worden met de stuurgroep. Het lijkt de wethouder goed dit kort daarna te herhalen met de tramcommissie. Die kan dan gezien worden als een soort klankbord: vragen die hier opkomen zullen later ook opkomen. De tramcommissie kan dan wat aandachtspunten en vragen noteren en dit in een brief oid - na check op de feiten door het projectbureau Regiotram - aan de commissie B&V sturen. Het uiteindelijke document zal aan de commissie B&V gestuurd worden. Of er komt een kort document met het totale stuk ter inzage in de visietrommel (al dan niet vertrouwelijk). Deze constructie met de tramcommissie als klankbord op een vergelijkbaar moment als het college kan een manier zijn die ook voor andere documenten/besluitpunten zou kunnen werken.
- Van belang voor het totale proces is dat de vertrouwelijkheid ivm de wettelijke regels niet geschaad wordt en dat er geen vertraging in de besluitvorming optreedt

Afspraken:

1. Projectbureau regiotram maakt geupdate route-tijd tabel.
2. Afspraak tussen tramcommissie en projectbureau ivm document met programma van eisen dat ook 8 september met stuurgroep wordt besproken. Contact wordt gelegd met de gemeentesecretaris over de aanwezigheid van bijv. Esseline Schieven namens het college van B&W.
3. Als de tramcommissie verder van gedachten wil wisselen over dit proces en de rol van de tramcommissie, kan dat altijd met Karin.



TRAMCOMMISSIE

Rondje langs de fracties 12 en 19 september 2011

12 september:

PvdA:

De fractie heeft zorgen over de omvang en complexiteit van het project. Met de DFBMO-constructie hebben we geen ervaring, is dit niet te groot voor de tramcommissie om goed te kunnen begeleiden?

Het gaat om een ingewikkeld en langdurig proces. De fractie heeft behoefte aan een overzicht om te zien wanneer wat besloten wordt, welke invloed de raad nog kan uitoefenen en op welk moment het besluit tot aanleg van de tram onomkeerbaar is. Bij de outputspecificatie moeten onderwerpen als veiligheid, ruimtelijke inpassing en duurzaamheid goed in beeld komen. Het kan een idee zijn om mensen uit Den Haag en Amsterdam mee te laten kijken, mede om ervoor te zorgen dat je niets over het hoofd ziet. Ook vraagt de fractie aandacht voor het goed organiseren van de burgerparticipatie en voor het goed bespreken van de ruimtelijke inpassing van de tram, incl. de kosten daarvan. Het in beeld brengen van de grootste risico's bij het tramproject is belangrijk. Het gaat er uiteindelijk om dat helder is welk kader de raad meegeeft aan het college van B&W.

GroenLinks:

De GroenLinks-fractie wil graag meer inzicht in hoe er gewogen wordt, bijvoorbeeld extra haltes in het plan, hoe wordt dat gewaardeerd? Als er bijvoorbeeld voor meer groen in het plan 5 extra punten worden gegeven, dan wil de raad daar misschien wel 10 punten voor geven. Hoe krijgt de raad daar inzicht in? Hoe zit het met de inzet van de trams in de loop der jaren. Als er na 10 jaar niet zoveel reizigers zijn, mogen er dan minder trams worden ingezet? Of als er juist veel meer reizigers zijn, mogen er dan meer trams worden ingezet? Voor wiens risico is het als het aantal reizigers tegenvalt? Welke eisen worden er gesteld aan de tramstellen zelf en welke invloed heeft de raad daar nog op? In de outputspecificaties is hierover het een en ander vastgelegd, bijvoorbeeld de verhouding tussen staan en zitten, of er wel of geen fietsen mee moeten kunnen, de breedte en maximale lengte van de tram. De nota hierover komt in een extra raadscommissievergadering in oktober aan de orde. Worden er bij de aanbesteding ook eisen gesteld aan de consortia mbt ethische kwesties?

Stadspartij:

De Stadspartij zou graag leren van wat er in andere steden is gedaan, zoals in Edinburgh. Ook het boek van Bas Soetenhorst over de Amsterdamse Noord-Zuidlijn zou ieder lid van de tramcommissie moeten ontvangen en lezen. Er ligt nu een gewijzigd voorlopig ontwerp met flinke wijzigingen bij bijv. het stationsgebied. Wat gaat de overkluizing van het Schuitendiep kosten? Het moet niet zo zijn dat er dan op andere plekken moet worden versoberd. Ook wil de Stadspartij niet voor een 'fait accompli' komen te staan tav de tram. De raad moet wel tijdig zijn invloed nog kunnen uitoefenen. De Herebrug wordt als een ernstig knelpunt gezien,

aangezien hier ook een staande mastroute loopt. Kloppen de geraamde passagiersaantallen en is de input voor de business case nog kloppend en actueel? Is het realistisch om een tram te willen voor een stad met de omvang van Groningen, zijn we daar niet te klein voor? De alternatieven van de Translohr en van plan B (helemaal geactualiseerd) zouden nader onderzocht moeten worden. De 400 miljoen euro uit het MIRT voor de aanleg van trams in de regio is erg onzeker, zitten we straks niet toch alleen met de stadstram, omdat de middelen voor uitbreiding domweg ontbreken? Hoe zit het met de inpasbaarheid met andere vervoerssystemen op dezelfde rail, welke problemen levert dat op? Er is sprake van een nieuw veiligheidssysteem ERTMS voor heel Europa, waaraan ook de tram zou moeten voldoen. Wordt daar rekening mee gehouden in de aanbesteding? Omdat het lastig is nog onafhankelijke experts te vinden, omdat die bijna allemaal een relatie hebben of betrokken zijn bij het trambureau, kan ook gebruik gemaakt worden van de deskundigheid van de universiteit.

SP:

Voor de SP-fractie is het van groot belang om de risico's goed in kaart te brengen. Daarbij gaat het ook om de verdeling van de risico's. Als het gaat om de vraag wat de SP van de tramcommissie zou willen, dan heeft men daar geen pasklaar antwoord op. Afgesproken wordt dat er nog even over wordt nagedacht door de fractie en dat er in een later stadium naar de tramcommissie wordt teruggekoppeld.

Rondje 19 september

VVD:

De VVD-fractie vraagt zich af of alle ruimtelijke kwesties wel worden meegenomen in de opzet van het tramproject (Oostersingel, Stationsgebied, Griffetracé, Herewegbrug). Welke risico's kleven er aan de gekozen PPS-constructie; wat kunnen we leren van Edinburgh? Tijdige besluitvorming is van groot belang voor alle investeerders. De VVD-fractie doet de suggestie om een aanbestedingsjurist eens kritisch naar de aanbesteding, die voor de gemeente nieuw is (DBFMO), te laten kijken. Verder vraagt de fractie zich af of de genoemde alternatieven nog een reële optie zijn. Als dit tramplan onverhoopt niet door mocht gaan, zijn we dan terug bij af of is overschakeling naar een alternatief mogelijk? En wat zijn de kosten als we uit het project stappen? Kan de tramcommissie dat goed in beeld brengen?

Partij voor de Dieren:

De laatste inspraakronde is wel goed gegaan, is de indruk van de fractie. Toch is er nu enige politieke twijfel of het project wel doorgezet moet worden in deze tijden van economische crisis. De PvdD heeft voor de tram gestemd maar er rijzen nu toch wel enkele twijfels. Wat zijn de gevolgen als het project 'on hold' wordt gezet? Ook zijn er twijfels of de tram in de regio uiteindelijk wel gerealiseerd wordt. Wat betekent dat? Dan rijdt er straks een regiotram alleen door de stad. Hoe zit het met de veiligheidseisen en de duurzaamheidseisen? Is er een vergelijking te maken tussen het tramplan en plan B van Arthur Kamminga en de Stadspartij? Wat doe je nu meer voor de aanleg van een regiotram in de stad? Aan de andere kant: als je kiest voor de Translohr weet je zeker dat deze niet de regio inrijdt. Hoe zit het met de risico's en de verdeling daarvan. Wat gebeurt er als er huizen verzakken en er vertraging optreedt, voor wie zijn dan de kosten? De elektromagnetische velden zijn nog een probleem. Is daarvoor al een oplossing in zicht? In Provinciale Staten is een motie van de PvdD aangenomen waarin het verzoek staat om voor de meest milieuvriendelijke en duurzame tram

te kiezen. Hoe wordt daar uitvoering aan gegeven? Hoe vindt de afstemming tussen besluitvorming in gemeente en provincie plaats?

CDA:

De fractie vraagt zich af of de tramcommissie zijn informatie krijgt via het trambureau, levert dat niet te gekleurde informatie op? De fractie wil verder graag dat de risico's goed in beeld komen zodat helder is wat je tegen elkaar afweegt. Bij de risico's gaat het ook om de verdeling ervan tussen marktpartij en overheid. Verder wordt er op het spanningsveld gewezen dat de tramcommissie niet tussen raad en college in moet komen te staan. Er moet ook enig tegenwicht en kritische massa georganiseerd worden. Er is twijfel of de tram ooit de regio inrijdt, de tramcommissie zou ook door die bril naar de tramplannen moeten kijken. De burgerbetrokkenheid bij de tramplannen is ook belangrijk. Uiteindelijk is het de vraag of de raad echt over alle informatie beschikt om een verantwoord besluit te kunnen nemen.

Student&Stad:

Voor de fractie is het van belang om de risico's echt goed in kaart te brengen. Verder zal er met de commissievoorzitter overlegd worden of de outputspecificaties nog op 12 oktober in de raadscommissie B&V aan de orde moeten komen. Als dit het geval is, dan kan de tramcommissie hierbij nog een advies aan de raadsleden meegeven.

D66:

De fractie vraagt zich af wat de gevolgen van invoering zijn voor het OV in de andere wijken, wat zijn hierbij de plussen en minnen? Hoe zit het met social return? Dat zit in de outputspecificatie. Ook de D66-fractie vraagt wat er aan informatie nodig is om een goed besluit te kunnen nemen. Wie kan beoordelen of er nog iets mist? Het gaat hier om een technisch complex dossier, hoe krijg je dat inzichtelijk en hoe krijg je zicht op de aannames? Het voorstel gaat uit van heel veel aannames, passagiersaantallen, rentepercentages, maar zijn het ook de juiste aannames? Een kleine wijziging van de disconteringsvoet betekent direct een heel groot verschil qua geld. De fractie wil graag de risico's goed in beeld hebben. Voor de elektromagnetische velden zal een oplossing moeten komen. Is ook nagedacht over welk rendement deze investering moet opleveren en is dat aannemelijk? Advies wordt gedaan om eens met mensen in Bremen te praten, zij hebben veel ervaring op tramgebied, interessant te weten hoe zij tegen onze plannen aankijken.

ChristenUnie (schriftelijk)

Al in 2007 heeft CU in een motie verwoord om het college te vragen in de verdere besluitvorming met betrekking tot de RegioTram te rapporteren over de politieke en financiële steun door de regio en zorg te dragen voor voldoende momenten waarop wordt bezien of voortzetting van de uitvoering van de plannen verantwoord is.

De intentie van deze motie blijft onverminderd van kracht.

Fractie maakt zich gezien eerdere uitlatingen (provincie) zorgen over het eindbeeld RegioTram wat betreft blijvende bestuurlijke overeenstemming en financiën. Zou hier graag wat meer over willen weten.

Fractie vraagt zich tevens af hoe het zit met de concessie na 2020.

Ook pleit fractie voor duurzaam materiaal, niet een tram waarbij na 4 maanden de verf loslaat en wil graag hufterproof materiaal. Daarnaast vraagt fractie zich af wat de rol van het trambureau na 2016 is.

De fractie ziet de Tramcommissie in het licht van de zelfstandig controlerende taak van de raad; bij instelling TC is nadrukkelijk bepaald dat de raad input levert maar de TC zoekt ook zelf zaken uit ten behoeve van zelfstandige oordeelsvorming door de raad.

